Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

15 päivänä maaliskuuta 2012*

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 92/43/ETY — 4 artiklan 1 kohta ja 12 artiklan 1 kohta — Paralimni-järven jättäminen merkitsemättä yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi määräajassa — Natrix natrix cypriaca -lajin (Kyproksen rantakäärme) suojelujärjestelmä

Asiassa C-340/10,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 7.7.2010,

Euroopan komissio, asiamiehinään G. Zavvos ja D. Recchia, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Kyproksen tasavalta, asiamiehinään K. Lykourgos ja M. Chatzigeorgiou,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit A. Prechal, K. Schiemann, L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) ja C. Toader,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, ettei Kyproksen tasavalta ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston direktiivillä 2006/105/EY (EUVL L 363, s. 368; jäljempänä luontodirektiivi), 4 artiklan 1 kohdan,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

luontodirektiivin, sellaisena kuin sitä on tulkittu asiassa C-117/03, Dragaggi ym., 13.1.2005 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-167) ja asiassa C-244/05, Bund Naturschutz in Bayern ym., 14.9.2006 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-8445), sekä luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se

— ei ole merkinnyt Paralimni-järven aluetta ehdotettuja yhteisön tärkeinä pitämiä alueita (jäljempänä ehdotetut SCI-alueet) koskevaan kansalliseen luetteloon

— on sallinut Paralimni-järven ekologisia ominaispiirteitä vakavasti vaarantavat toiminnot eikä ole ryhtynyt tarpeellisiin suojelutoimenpiteisiin Paralimni-järven ja Xyliatos-padon ekologian kannalta merkityksellisen *Natrix natrix cypriaca* -lajin (Kyproksen rantakäärme) kannan säilymiseksi ja

— ei ole toteuttanut kyseisen lajin tiukan suojelujärjestelmän käyttöön ottamisen ja soveltamisen edellyttämiä toimenpiteitä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Luontodirektiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan perusteella ”perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, ’Natura 2000’. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppejä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella”.

3 Luontodirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jokaisen jäsenvaltion on laadittava liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella luettelo alueista, josta ilmenee, mitä liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja sen kansallisella alueella olevilla alueilla on. Laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta nämä alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät. Laajoilla alueilla elävien vesieläinlajien osalta näitä alueita koskeva luettelo laaditaan ainoastaan, jos voidaan selvästi määrittää alue, jossa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset ja biologiset tekijät. – –

Luettelo on toimitettava komissiolle kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta yhdessä kutakin aluetta koskevien tietojen kanssa. – –

2. Komissio laatii yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan – – luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

– –

Komissio hyväksyy 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luettelon valituista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä ja yksi taikka useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.”

4 Saman direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos komissio toteaa poikkeustapauksessa, että 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta kansallisesta luettelosta puuttuu alue, jolla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai laji ja joka asian kannalta merkityksellisen ja luotettavan tieteellisen tietämyksen perusteella vaikuttaa välttämättömältä tämän

ensisijaisesti suojeltavan luontotyypin säilymiselle tai ensisijaisesti suojeltavan lajin eloonjäämiselle, jäsenvaltio ja komissio aloittavat kahdenvälisen neuvottelumenettelyn käyttämiensä tieteellisten tietojen vertaamiseksi.

2. Jos erimielisyyttä ei ole ratkaistu neuvotteluaikana, joka on enintään kuusi kuukautta, komissio toimittaa neuvostolle ehdotuksen alueen valitsemisesta yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi.

3. Neuvosto päättää asiasta yksimielisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on pantu neuvostossa vireille.

4. Neuvotteluaikana ja neuvoston päätöstä odotettaessa kyseistä aluetta koskevat 6 artiklan 2 kohdan säännökset.”

5 Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:

a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa

b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana

c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta

d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.”

6 Kyproksen rantakäärme on luontodirektiivin liitteissä II ja IV olevissa a kohdissa mainittu ensisijaisesti suojeltava laji.

Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

7 Komissio vastaanotti 16.5.2006 Kyproksen ympäristöjärjestöjen liiton tekemän kantelun, joka koski Kyproksen rantakäärmeen riittämätöntä suojelua. Kantelun mukaan Kyproksen tasavalta oli virheellisesti jättänyt muun muassa merkitsemättä Paralimni-järven alueen kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista.

8 Hallussaan olevien tietojen perusteella komissio osoitti Kyproksen tasavallalle 23.3.2007 virallisen huomautuksen, jossa se kiinnitti viimeksi mainitun huomion siihen, ettei kyseistä lajia suojella riittävästi, koska Paralimni-järven aluetta ei ollut merkitty ehdotettuja SCI-alueita koskevaan kansalliseen luetteloon eikä mainittua aluetta ja Xyliatos-patoa ollut suojeltu.

9 Kyproksen tasavalta vastasi viralliseen huomautukseen 18.5.2007 päivätyllä kirjeellä, jossa se totesi, että toimivaltainen viranomainen kävi keskusteluja asianosaisten tahojen kanssa saadakseen aikaan ennen vuoden 2007 päättymistä yhteisesti hyväksytyn ehdotuksen Paralimni-järven alueen sisällyttämisestä ehdotettuja SCI-alueita koskevaan kansalliseen luetteloon. Kyseinen jäsenvaltio luetteli lisäksi eri toimenpiteet, jotka oli toteutettu kyseisen alueen ja Xyliatos-padon suojelun lisäämiseksi. Lopuksi sama jäsenvaltio väitti, että virallisen huomautuksen lähettäminen oli ennenaikaista ja sääntöjenvastaista, koska komission olisi pitänyt noudattaa luontodirektiivin 5 artiklassa säädettyä menettelyä eikä SEUT 258 artiklassa tarkoitettua jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä.

10 Komissio lähetti 6.6.2008 päivätyllä kirjeellä perustellun lausunnon, jossa se totesi, ettei Kyproksen tasavalta ole noudattanut luontodirektiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä. Näin ollen komissio kehotti Kyproksen tasavaltaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta.

11 Kyproksen tasavalta vastasi mainittuun perusteltuun lausuntoon 21.11.2008 päivätyllä kirjeellä, jossa se mainitsi Kyproksen rantakäärmeen suojelemiseksi toteutetut toimenpiteet sekä korosti edistystä Paralimni-järven alueen sisällyttämisessä kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista.

12 Komissio muistutti 18.12.2009 päivätyssä kirjeessään muun muassa kanteluista, jotka koskivat Paralimni-järven alueen pohjoisosassa suoritettua rakennustoimintaa.

13 Kyproksen tasavalta ilmoitti komissiolle 23.12.2009 päivätyllä kirjeellä, että mainittu alue oli 24.11.2009 virallisesti sisällytetty kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista. Kyseinen jäsenvaltio ei kuitenkaan sisällyttänyt Paralimni-järven pohjoisrantaa tähän luetteloon.

14 Kyproksen tasavalta hylkäsi tämän jälkeen komission muistuttamat kantelut, jotka koskivat mainitun järven pohjoisosassa suoritettua rakennustoimintaa.

Kanne

Paralimni-järven alueen puuttuminen ehdotettuja SCI-alueita koskevasta kansallisesta luettelosta

Asianosaisten lausumat

15 Komissio katsoo, ettei Kyproksen tasavalta ole noudattanut luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole sisällyttänyt Paralimni-järven aluetta ehdotettuja SCI-alueita koskevaan kansalliseen luetteloon ennen perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymistä.

16 Luontodirektiivin 5 artiklan 1 kohdasta, jonka soveltamista Kyproksen tasavalta vaati oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä, kun komissio oli todennut, ettei kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista ollut sisällytetty aluetta, joka vaikuttaa välttämättömältä Kyproksen rantakäärmeen eloonjäämiseksi, komissio väittää, että kyseinen säännös edellyttää sen ja asianomaisen jäsenvaltion välistä tieteellistä erimielisyyttä, jota käsiteltävässä asiassa ei ole. Esillä olevassa asiassa osapuolten käyttämät tiedot ovat samat eikä niitä ole kiistetty. Kyproksen tasavalta lupautui 12.8. ja 21.11.2008 päivätyissä kirjeissään sisällyttämään Paralimni-järven alueen kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista. Näin ollen kysymystä tieteellisestä erimielisyydestä ja tietojen vertaamisesta ei tarvitse tarkastella.

17 Komissio väittää toissijaisesti, että on olemassa vahvaa näyttöä siitä, että alueen rajat, jotka viimein ilmoitettiin komissiolle ehdotetuksi SCI-alueeksi nimeämistä varten, siltä osin kuin rajat eivät käsitä Paralimni-järven pohjoisrannalla sijaitsevaa tärkeää aluetta, joka muutettiin vuoden 2009 aikana rakennettavaksi alueeksi, eivät ole riittävät Kyproksen rantakäärmeen suojelemiseksi ja säilymiseksi ja että tästä syystä rikkomus on edelleen olemassa.

18 Kyproksen tasavalta muistuttaa, ettei se ole milloinkaan kiistänyt sitä, että Paralimni-järveä on pidettävä ehdotettuna SCI-alueena. Kyseinen jäsenvaltio väittää kuitenkin, että nykyisen alueen rajaukset ehdotetuksi SCI-alueeksi ovat riittävät kyseisen lajin suojelemiseksi ja säilymiseksi. Kyseistä lajia esiintyy ainoastaan ehdotetun SCI-alueen etelä- ja itäosissa. Komission viittaamassa itävaltalaisen asiantuntijan suorittamassa tutkimuksessa ei myöskään ole selkeää mainintaa ehdotetun SCI-alueen rajaamisesta, joka komission mukaan on tarpeen Kyproksen rantakäärmeen riittäväksi suojelemiseksi.

19 Koska Kyproksen tasavalta väittää tieteellisiin tietoihin tukeutuen, että ehdotetun SCI-alueen rajat ovat riittävät Kyproksen rantakäärmeen sekä alueen luontotyyppien säilymiseksi, minkä komissio on kyseenalaistanut, tieteellisten tietojen arvioinnista vallitsee tieteellinen erimielisyys. Tämän erimielisyyden perusteella olisi voitu aloittaa luontodirektiivin 5 artiklassa säädetty kahdenvälinen neuvottelumenettely.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

20 Oikeudenkäynnin kohteesta on muistutettava, että unionin tuomioistuin voi milloin tahansa unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artiklan 2 kohdan mukaisesti omasta aloitteestaan tutkia sen, onko asia jätettävä tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen vuoksi.

21 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle yhtäältä tilaisuus täyttää unionin oikeuden mukaiset velvoitteensa ja toisaalta tilaisuus puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan. SEUT 258 artiklan nojalla nostetun kanteen kohde rajataan näin ollen kyseisessä määräyksessä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä. Näin ollen kanne voi perustua ainoastaan oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä esitettyihin väitteisiin (ks. mm. asia C-152/98, komissio v. Alankomaat, tuomio 10.5.2001, Kok., s. I-3463, 23 kohta).

22 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että asiakirja-aineistosta ei käy ilmi, että oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä, eli virallisen huomautuksen tai perustellun lausunnon antamisen vaiheissa, asianosaiset esittivät kysymyksen Paralimni-järven alueen rajaamisesta eikä että komissio esitti mitään väitteitä erityisesti kyseisen alueen pohjoisosasta. Sen osalta, että Paralimni-järven alue puuttuu ehdotettuja SCI-alueita koskevasta kansallisesta luettelosta, komissio on vaatinut ainoastaan tämän alueen, joka on määritelty väljästi ja ilman mainintaa alueen rajoista, sisällyttämistä kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista ja Kyproksen tasavalta on lupautunut sisällyttämään kyseisen alueen mainittuun luetteloon, minkä se on kuitenkin tehnyt yli 17 kuukauden kuluttua perustellun lausunnon lähettämisestä.

23 Koska oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely ei miltään osin liittynyt Paralimni-järven alueen rajaamiseen eikä erityisesti kysymykseen alueen pohjoisosan sisällyttämisestä kyseiseen alueeseen, kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee viimeksi mainittua seikkaa.

24 Kanneperusteesta, joka koskee Paralimni-järven alueen jättämistä merkitsemättä kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista, unionin tuomioistuin toteaa, ettei missään vaiheessa ole kiistetty sitä, että kyseinen alue olisi pitänyt yleisesti ottaen sisällyttää kyseiseen luetteloon.

25 Näin ollen on ensimmäiseksi todettava, etteivät luontodirektiivin 5 artiklan soveltamisedellytykset missään tapauksessa täyttyneet kummankaan näiden kahden kanneperusteen osalta.

26 Toiseksi sen kanneperusteen osalta, joka koskee Paralimni-järven alueen jättämistä merkitsemättä kansalliseen luetteloon ehdotetuista SCI-alueista, on kiistatonta, ettei aluetta ollut edelleenkään sisällytetty mainittuun luetteloon ennen perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymistä.

27 Koska arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä eikä unionin tuomioistuin voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (ks. mm. asia C-183/05, komissio v. Irlanti, tuomio 11.1.2007, Kok., s. I-137, 17 kohta ja asia C-164/09, komissio v. Italia, tuomio 11.11.2010, 19 kohta), on todettava, että komission kanne on perusteltu mainitun kanneperusteen osalta.

Kyseisen lajin elinympäristöä vahingoittavien tai sen tuhoavien toimintojen salliminen

Tutkittavaksi ottaminen

– Asianosaisten lausumat

28 Kyproksen tasavalta väittää, ettei virallisessa huomautuksessa eikä perustellussa lausunnossa viitata ampumaratatoimintaan eikä kaivaustöihin. Komissio on siten laajentanut oikeudenkäynnin kohdetta viittaamalla kannekirjelmässään ampumarataan ja kaivaustöihin toimintoina, jotka vahingoittavat kyseisen lajin elinympäristöä tai tuhoavat sen.

29 Kyproksen tasavalta väittää, että koska sillä ei ole ollut mahdollisuutta esittää huomautuksia vastauksena näihin väitteisiin, unionin tuomioistuin ei voi ottaa niitä huomioon tutkiessaan komission kanneperusteita. Oikeudenkäynnin kohde voi nimittäin ulottua perustellun lausunnon jälkeisiin tosiseikkoihin vain, jos ne ovat luonteeltaan samanlaisia kuin kyseisessä lausunnossa tarkoitetut tosiseikat ja jos ne ovat osa samaa jäsenvaltion menettelyä, mikä ei ole tilanne käsiteltävässä asiassa.

30 ”Järven pohjoisosaa” koskevasta asuinrakentamisesta Kyproksen tasavalta toteaa, ettei perustellussa lausunnossa yksilöity täsmällisesti väitteitä, joihin oli yleisemmin vedottu virallisessa huomautuksessa. Kyseisellä paikalla suoritetusta asuinrakentamisesta mainittiin nimenomaisesti ensimmäisen kerran 18.12.2009 päivätyssä komission kirjeessä. ”Järven pohjoisosaa” ei mainittu virallisessa huomautuksessa eikä perustellussa lausunnossa.

31 Kyproksen tasavalta katsoo näin ollen, että komission väitteet ampumaratatoiminnasta, kaivaustöistä ja asuinrakentamisesta Paralimni-järven pohjoisosassa on jätettävä tutkimatta.

32 Komissio huomauttaa, että se moittii sekä virallisessa huomautuksessaan että perustellussa lausunnossaan Kyproksen tasavaltaa siitä, että se sallii mainitun järven ekologisia ominaispiirteitä vakavasti vaarantavat toiminnot eikä ole vastoin unionin oikeutta toteuttanut tarpeellisia suojelutoimenpiteitä Kyproksen rantakäärmeen kannan säilymiseksi. Komissio mainitsee tässä yhteydessä kyseisen moitteen tueksi nimenomaisesti liiallisen vedenoton, rakennustoiminnan sekä motocross-kilpailut.

33 Vaikka oletettaisiin, että ampumaradan käyttäminen ja kaivaustyöt ovat perustellun lausunnon antamisen jälkeisiä tosiseikkoja, komissio toteaa, että oikeudenkäynnin kohde voidaan ulottaa kyseisen lausunnon jälkeen tapahtuneisiin tosiseikkoihin, jos ne ovat luonteeltaan samanlaisia kuin mainitussa lausunnossa tarkoitetut tosiseikat ja jos ne ovat osa samaa jäsenvaltion menettelyä. Kyseessä olevat tosiseikat ovat luonteeltaan samanlaisia kuin perustellussa lausunnossa tarkoitetut tosiseikat, ja ne ovat osa samaa jäsenvaltion menettelyä.

34 Rakennustoimintaa koskevien väitteiden sanamuodon väitetystä täsmentämättä jättämisestä komissio toteaa, että se määritteli käsitteen yleisesti ”järven rannalla sekä sen rajojen sisällä” tapahtuvaksi rakennustoiminnaksi. Kyseinen täsmennys käsittää väistämättä myös järven pohjoisosan, koska se sijaitsee järven ”rajojen sisällä”. Komissiolla ei kuitenkaan ollut todellista mahdollisuutta sisällyttää järven pohjoisosan viimeaikaista rakennustoimintaa koskevaa ongelmaa viralliseen huomautukseensa tai perusteltuun lausuntoonsa, koska Kyproksen tasavalta sisällytti tämän alueen maankäyttösuunnitelmaan vasta maaliskuussa 2009 eli huomattavasti perusteltuun lausuntoon annettavan vastauksen määräajan päättymisen jälkeen.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

35 Kaivaustöistä on todettava, että ne ovat yksi niistä seikoista, joista komissio moittii Kyproksen tasavaltaa virallisessa huomautuksessaan ja perustellussa lausunnossaan.

36 Väite kaivaustöiden sallimisesta on täten otettava tutkittavaksi.

37 Ampumaratatoiminnasta on korostettava, ettei – kuten komissio itsekin myöntää – tätä seikkaa mainittu oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä. Vaikka on totta, että myös perustellun lausunnon antamisen jälkeen tapahtuneet tosiseikat, jotka ovat luonteeltaan samanlaisia kuin kyseisessä lausunnossa tarkoitetut tosiseikat ja jotka ovat osa samaa jäsenvaltion menettelyä, voidaan ottaa huomioon jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä (ks. vastaavasti asia 42/82, komissio v. Ranska, tuomio 22.3.1983, Kok., s. 1013, 20 kohta ja asia 113/86, komissio v. Italia, tuomio 4.2.1988, Kok., s. 607, 11 kohta), tästä ei kuitenkaan ole kyse ampumaratatoiminnan osalta verrattuna vedenottoon, rakennustoimintaan, kaivaustöihin tai motocross-kilpailujen järjestämiseen.

38 Ampumaratatoimintaa koskeva komission väite on täten jätettävä tutkimatta.

39 Komission väitteestä, joka koskee Paralimni-järven pohjoisosan asuinrakentamista sekä sen vaikutuksia kyseiseen alueeseen, on todettava, kun otetaan huomioon se, mitä tämän tuomion 23 kohdassa on mainittu, sekä se, ettei komissio joka tapauksessa ole vedonnut tähän väitteeseen virallisessa huomautuksessaan eikä perustellussa lausunnossaan, että se on myös jätettävä tutkimatta.

Asiakysymys

– Asianosaisten lausumat

40 Komissio katsoo, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jossa hyväksytään tarve suojella ehdotettuja SCI-alueita ja varjella luontodirektiivin tavoitteita muun muassa liittyen yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston perustamiseen, voidaan soveltaa myös alueisiin, jotka täyttävät tarvittavat ekologiset edellytykset, jotta ne voidaan sisällyttää ehdotettujen SCI-alueiden luetteloon.

41 Komissio katsoo, että Kyproksen tasavalta sallii liiallisen ja laittoman vedenoton, josta aiheutuu muun muassa kyseisen lajin elinympäristön tuhoutuminen tai sen ominaispiirteiden häviämistä. Lisäksi rakennustoiminta kyseisellä alueella pienentää kyseisen elinympäristön pinta-alaa ja toiminnalla on näin ollen erittäin vahingollisia vaikutuksia alueen ja asianomaisen lajin säilymiseen. Myös motocross-kilpailujen järjestäminen on erityisen haitallista Kyproksen rantakäärmeelle jatkuvasti aiheutuvan häiritsemisen vuoksi, ja se on yksi vaaratekijä, koska siitä seuraa eläinten loukkaantumisia ja jopa kuolemia.

42 Kyproksen rantakäärmeen elinympäristön alueella tapahtuvasta vedenotosta Kyproksen tasavalta toteaa, että se on sittemmin lopetettu ja siten huolet, jotka liittyvät kyseisen lajin elinympäristössä tapahtuvaan vedenpinnan laskuun ja tämän lajin elinympäristön tuhoutumiseen vedenoton vuoksi, eivät ole enää perusteltuja. ”Järvenrannalle” sijoittuvan asuinrakentamisen osalta vastaajana oleva jäsenvaltio korostaa, ettei kyseisellä ehdotetulla SCI-alueella ole asuinrakennustoimintaa ja ettei kyseisen alueen lähettyvillä suoritettava asuinrakentaminen rajoita Kyproksen rantakäärmeen elinympäristöä eikä siitä aiheudu vahinkoa, toisin kuin komissio väittää. Motocross-radan käyttämisestä Kyproksen tasavalta huomauttaa, että radan käyttö on lopetettu ja itse rata on purettu.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

43 On muistutettava, että kun on kyse komissiolle toimitettavissa kansallisissa luetteloissa mainituista alueista, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi, ja erityisesti alueista, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai lajeja, jäsenvaltioiden on luontodirektiivin perusteella toteutettava suojelutoimenpiteitä, joilla voidaan direktiivin suojelutavoite huomioon ottaen turvata näiden alueiden ekologinen merkitys kansallisella tasolla (ks. em. asia Draggagi ym., tuomion 30 kohta).

44 Luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla komissiolle toimitettuun kansalliseen luetteloon sisältyviin alueisiin sovellettava asianmukainen suojelujärjestelmä edellyttää, että jäsenvaltiot eivät salli puuttumisia, jotka voivat vaarantaa vakavasti näiden alueiden ekologiset ominaispiirteet. Näin on muun muassa silloin, kun puuttuminen voi joko pienentää merkittävästi alueen pinta-alaa taikka johtaa alueella esiintyvien ensisijaisten lajien häviämiseen tai jopa alueen tai sen ominaispiirteiden tuhoutumiseen (ks. em. asia Bund Naturschutz in Bayern ym., tuomion 46 ja 47 kohta).

45 Jos näin ei olisi, Euroopan unionin päätöksentekoprosessi, jolle sen lisäksi, että se perustuu jäsenvaltioiden ilmoittamien alueiden koskemattomuuteen, on myös ominaista jäsenvaltioiden ehdottamien eri alueiden välinen ekologinen vertailu, olisi vaarassa vääristyä eikä komissio enää pystyisi täyttämään tehtäväänsä kyseisellä alalla eli muun muassa hyväksymään luetteloa alueista, jotka on valittu yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi erityisten suojelutoimien alueita koskevan yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston muodostamista varten (ks. em. asia Bund Naturschutz in Bayern ym., tuomion 41 ja 42 kohta).

46 Edellä esitetyt perustelut soveltuvat kuitenkin tarpeellisin muutoksin myös alueisiin, joiden kyseinen jäsenvaltio ei ole kiistänyt täyttävän luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ekologisia edellytyksiä ja joiden siten olisi pitänyt sisältyä komissiolle ilmoitettuun kansalliseen luetteloon ehdotetuiksi SCI-alueiksi.

47 Luontodirektiivin ja sillä tavoiteltujen tavoitteiden perusteella ei nimittäin voida hyväksyä sitä, että nyt käsiteltävänä olevan kaltaista aluetta, jonka sisällyttämistä mainittuun luetteloon kyseinen jäsenvaltio ei kiistä, ei suojella lainkaan.

48 Menettelystä, josta komissio moittii Kyproksen tasavaltaa ja jonka komissio väittää olevan syynä Kyproksen rantakäärmeen elinympäristön tuhoutumiseen Paralimni-järven alueella ja kyseisen lajin kannan säilymisen vaarantumiseen samalla alueella, on todettava, ettei ole kiistetty sitä, että sellaista motocross-kilpailujen järjestämistä kyseisellä alueella, jonka vastaajana oleva jäsenvaltio väittää lopetetun perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymisen jälkeen, on pidettävä menettelynä, joka on omiaan vaarantamaan vakavasti kyseisen alueen ekologiset ominaispiirteet.

49 Kanneperuste on näin ollen tältä osin perusteltu.

50 Asiakirja-aineistosta käy ilmi kyseessä olevalla alueella suoritetun liiallisen vedenoton osalta, ettei sitä ollut vielä lopetettu perustellussa lausunnossa asetetun kahden kuukauden määräajan päättyessä. Käsiteltävässä asiassa kuitenkin ilmenee, että tällainen toiminta on luonteeltaan sellaista, että sillä on huomattava vahingollinen vaikutus Kyproksen rantakäärmeen elinympäristöön ja kyseisen lajin säilymiseen erityisesti kuivuuden koettelemina vuosina.

51 Kanneperuste on tästä syystä hyväksyttävä myös tältä osin.

52 Muualla kuin kyseisen ehdotetun SCI-alueen pohjoisosassa suoritetusta rakennustoiminnasta, joka on syynä kyseisen lajin elinympäristön pinta-alan pienentymiseen ja josta komissio moittii Kyproksen tasavaltaa, viimeksi mainittu myöntää, että tällaista toimintaa on harjoitettu ehdotetun SCI-alueen ympärillä muttei kyseisellä alueella, mutta kiistää komission väittämät vahingolliset vaikutukset.

53 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen väitteensä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä ja esitettävä unionin tuomioistuimelle tarvittavat tiedot, jotta tämä voi tarkistaa, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta, eikä komissio voi tällöin nojautua minkäänlaisiin olettamiin (ks. mm. em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 39 kohta ja asia C-90/10, komissio v. Espanja, tuomio 22.9.2011, Kok., s. I-134*, 25 kohta).

54 Koska mitään todisteita mainitun rakennustoiminnan vaikutuksista Kyproksen rantakäärmeen elinympäristön pinta-alaan kyseisellä ehdotetulla SCI-alueella ei ole, tällaista väitettä, samoin kuin tähän liittyvää väitettä kaivaustöiden sallimisesta, ei voida kuitenkaan pitää perusteltuna.

55 Näin ollen kanneperuste luontodirektiivin rikkomisesta sen johdosta, että kyseisen lajin elinympäristöä vahingoittavat ja sen tuhoavat toiminnot on sallittu Paralimni-järven alueella, on hyväksyttävä niiltä osin kuin tämän tuomion 54 kohdassa lausutusta ei muuta johdu.

Kyproksen rantakäärmettä koskevan tiukan suojelujärjestelmän jättäminen ottamatta käyttöön sekä soveltamatta jättäminen

Asianosaisten lausumat

56 Komissio katsoo, ettei Kyproksen tasavalta ole noudattanut luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on sallinut edellä mainitut toiminnot, joita ovat muun muassa liiallinen vedenotto ja motocross-kilpailujen järjestäminen, ja koska se ei ole toteuttanut suojelutoimenpiteitä. Kyproksen rantakäärmeen elinympäristön pinta-ala sekä lajin kanta ovat nimittäin pienentyneet Paralimni-järven alueella näiden toimintojen seurauksena.

57 Komissio katsoo, että mainitun alueen rakennushankkeilla on vakavia seurauksia maansiirtotöiden ja maajätteestä huolehtimisen johdosta, jotka heikentävät mainitun lajin elinympäristöä. Paralimni-järven pohjoisosan lohkomisella rikotaan lisäksi luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa.

58 Lukuun ottamatta kilparadan säännönvastaista toimintaa Kyproksen tasavalta väittää, että se on toteuttanut tarpeelliset toimenpiteet Kyproksen rantakäärmeen tiukan suojelujärjestelmän soveltamiseksi eikä se tämän johdosta ole rikkonut luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

59 On muistutettava, että luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet saman direktiivin liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöön ottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kieltämään kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa, näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana, tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta sekä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

60 Kyseisen säännöksen täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltioilta paitsi kattavan lainsäädännön antamista myös konkreettisten ja nimenomaisten suojelutoimien toteuttamista tältä osin (em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 29 kohta).

61 Tiukka suojelujärjestelmä edellyttää samoin johdonmukaisten ja yhteensovitettujen ennaltaehkäisytoimien toteuttamista (asia C-518/04, komissio v. Kreikka, tuomio 16.3.2006, Kok., s. I-42, 16 kohta ja em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 30 kohta).

62 Tällaisella tiukalla suojelujärjestelmällä on siis voitava tosiasiallisesti välttää kaikki luontodirektiivin liitteessä IV olevassa a kohdassa mainittujen eläinlajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa, näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana, tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta sekä näiden lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen (ks. vastaavasti asia C-383/09, komissio v. Ranska, tuomio 9.6.2011, Kok., s. I-4869).

63 Käsiteltävässä asiassa vastaajana oleva jäsenvaltio myöntää, että se on rikkonut luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohtaa, koska se on sallinut motocross-kilpailujen järjestämisen.

64 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 50 kohta ja se, että Kyproksen rantakäärmeen esiintyminen Paralimni-järven alueella oli yleisesti tiedossa, liiallisesta vedenotosta on todettava, että sitä on joka tapauksessa pidettävä luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tahallisena häiritsemisenä.

65 Komission väitteestä, joka koskee Paralimni-järven alueella suoritetusta rakennustoiminnasta Kyproksen rantakäärmeelle aiheutuneita vahingollisia seurauksia, asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Paralimni-järven alueella tai sen läheisyydessä, erityisesti alueen pohjoisosassa tai sen lähialueilla, joihin kaivaustyöt kohdistuvat, suoritetusta rakennustoiminnasta ja sijaitsevista rakennuksista voi aiheutua häiriötä kyseiselle suojellulle lajille koko kyseisen alueen ekosysteemissä.

66 Näin ollen on ilmeistä, ettei Kyproksen tasavalta ole ottanut käyttöön tiukkaa suojelujärjestelmää, jolla voidaan tosiasiallisesti välttää tämän tuomion 62 kohdassa mainitut tapahtumat.

67 Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste on täten perusteltu.

68 Edellä esitetyn perusteella komission kanne on hyväksyttävä niiltä osin kuin tämän tuomion 55 kohdassa lausutusta ei muuta johdu.

69 Näin ollen on todettava, ettei Kyproksen tasavalta ole noudattanut luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan, luontodirektiivin sekä kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se

— ei ole merkinnyt Paralimni-järven aluetta ehdotettuja SCI-alueita koskevaan kansalliseen luetteloon

— on sallinut Paralimni-järven ekologisia ominaispiirteitä vakavasti vaarantavat toiminnot eikä ole ryhtynyt tarpeellisiin suojelutoimenpiteisiin Paralimni-järven ja Xyliatos-padon ekologian kannalta merkityksellisen *Natrix natrix cypriaca* -lajin (Kyproksen rantakäärme) kannan säilymiseksi ja

— ei ole toteuttanut kyseisen lajin tiukan suojelujärjestelmän käyttöön ottamisen ja soveltamisen edellyttämiä toimenpiteitä.

Oikeudenkäyntikulut

70 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Kyproksen tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on pääosin hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kyproksen tasavalta ei ole noudattanut luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston direktiivillä 2006/105/EY, 4 artiklan 1 kohdan, tämän direktiivin 92/43, sellaisena kuin se on muutettuna, sekä saman direktiivin 92/43, sellaisena kuin se on muutettuna, 12 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se**

   — **ei ole merkinnyt Paralimni-järven aluetta ehdotettuja yhteisön tärkeinä pitämiä alueita koskevaan kansalliseen luetteloon**

   — **on sallinut Paralimni-järven ekologisia ominaispiirteitä vakavasti vaarantavat toiminnot eikä ole ryhtynyt tarpeellisiin suojelutoimenpiteisiin Paralimni-järven ja Xyliatos-padon ekologian kannalta merkityksellisen *Natrix natrix cypriaca* -lajin (Kyproksen rantakäärme) kannan säilymiseksi ja**

   — **ei ole toteuttanut kyseisen lajin tiukan suojelujärjestelmän käyttöön ottamisen ja soveltamisen edellyttämiä toimenpiteitä.**

2) **Kyproksen tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut**.

Allekirjoitukset